

Coen Teulings

Hoger loon ambtenaar helpt iedereen

Zoals algemeen bekend, kost het minimumloon banen. Zonder een minimumloon vindt de arbeidsmarkt moeiteloos een evenwicht op het kruispunt van vraag en aanbod. Als een minimumloon werkgevers dwingt meer te betalen dan het evenwichtslaan, dan neemt de vraag af en blijft een deel van de werkzoekenden zonder werk.

Deze prachtige theorie is deel van ieder eerstejaarscollege economie. Er is maar één probleem: het komt niet voort uit de data. Al decennialang wordt er veel onderzoek naar gedaan, voor Amerika, Engeland, Duitsland, China, en onlangs voor Brazilië. Het minimumloon heeft vaak enorme gevolgen voor de loonverdeling. Het kost echter nauwelijks banen. Alleen in Frankrijk is dat anders. Daar verdient één op de tien werknemers het minimumloon, dat is te veel. Recent onderzoek voor Brazilië laat zien hoe een hoger minimumloon daar heeft geleid tot fors lagere beloningsverschillen, maar niet tot minder banen, het is eerder omgekeerd.

Hoewel de eerste studie voor Amerikaanse fastfoodrestaurants inmiddels is achterhaald (er zaten te veel haken en ogen aan), vinden nieuwe studies veelal hetzelfde. Economen begrijpen inmiddels ook beter waarom. Op de arbeidsmarkt verdient niet iedereen precies het evenwichtslaan. Veel mensen beginnen maar vast in een slecht betaalde baan, in de hoop later iets beters te vinden. Als de ene werkgever dan meer gaat betalen, dan moet de anderen wel mee, want anders lopen hun werknemers te snel weg. Het minimumloon beïnvloedt daardoor ook de lonen hogerop in de verdeling. Toen economen de wiskunde van dit soort modellen onder de knie

Nu pleiten ook rechtse partijen voor hogere minimumlonen

kregen, bleek dat een bescheiden minimumloon tot meer banen en minder beloningsongelijkheid leidt, precies zoals uit het onderzoek voor Brazilië bleek.

Vroeger was het minimumloon louter iets van links, nu pleiten ook rechtse partijen voor hogere minimumlonen, zoals eerder Cameron en nu May in het Verenigd Koninkrijk doen. Lonen worden dus niet louter bepaald door vraag en aanbod. Instituties hebben een grote invloed. Sterker nog, het ideale evenwicht wordt vaak beter benaderd met een beetje institutionele bijsturing.

Die discussie is voor Nederland nu hoogst actueel. Onlangs hebben Klaas Knot (DNB) en Laura van Geest (CPB) (opnieuw) gepleit voor hogere lonen in Nederland. Jens Weidmann, de Duitse evenknie van Klaas Knot, heeft eerder in Duitsland hetzelfde gedaan. De Eurozone heeft dringend behoefte aan een beetje meer inflatie, met name in Nederland en Duitsland. Het grote betalingsbalansoverschot, de hoge winstquote en de dalende werkloosheid, terwijl de lonen in Nederland en Duitsland nauwelijks stijgen, geven aan dat de arbeidsmarkt een beetje bijsturing best kan gebruiken. Zonder inflatie kan de ECB geen fatsoenlijk monetair beleid voeren. Het is eerlijk gezegd een moedig pleidooi van Knot en Weidmann. Het past niet in ons standaardbeeld van een norske centrale bankier. Het gaat in tegen de belangen van het bedrijfsleven, zoals VNO-NCW meteen duidelijk maakte. Het is echter een consequente analyse vanuit een bredere verantwoordelijkheid voor de Eurozone als geheel.

In *Het Financieele Dagblad* stelden drie economen, Roel Beetsma, Lex Hoogduin en Bas Jacobs, dat de overheid geen invloed heeft op de loonontwikkeling. Lonen worden bepaald door vraag en aanbod, zo was hun visie. De redactie van het FD liet zijn instemming blijken.

Die visie is zoals gezegd goed voor een eerstejaars college. Een vervolgcursus arbeidseconomie laat er echter weinig van heel. Het Nederlandse minimumloon is erg laag. En de overheid heeft dus een eenvoudig instrument om de lonen omhoog te krijgen. Nog simpeler is het als de overheid gebruikmaakt van haar rol als grootste werkgever. Doe de ambtenarsalarissen omhoog. Dat heeft groot effect op wat andere werkgevers betalen. Het helpt uiteindelijk iedereen.

Coen Teulings is econoom en hoogleraar in Cambridge en Amsterdam.